

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА
ЗАВОД ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ФинПис
ЗНАМ ДА ЗНАМ!

ФИНАНСИЈСКА ПИСМЕНОСТ

ЗБИРКА ЗАДАТАКА

Александар Вучковић • Доц. др Даница Рајин • Ана Вјетров • Доц. др Михајло Бабин

ФИНАНСИЈСКА ПИСМЕНОСТ

ЗБИРКА ЗАДАТАКА

Пилот-пројекат
„Укључивање финансијског описмењавања
у систем образовања и васпитања Републике Србије“
(ФинПис)

Аутор и координатор пилот-пројекта: др Гордана Степић
Супервизор пилот-пројекта: Весна Недељковић

Београд, 2018.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ,
НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА

ЗАВОД ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ
ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Издавачи

Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије
Београд, Немањина 22–24 · www.mprn.gov.rs

Завод за унапређивање образовања и васпитања
Београд, Фабрисова 10 · www.zuov.gov.rs

За издаваче

Младен Шарчевић, министар просвете, науке и технолошког развоја
Мр Златко Грушановић, директор Завода за унапређивање образовања и васпитања

Ауторски тим FEFA факултета

Александар Вучковић
Доц. др Даница Рајин
Ана Вјетров
Доц. др Михајло Бабин

Рецензенти

Доц. др Бранка Драшковић
Доц. др Милош Ерић

Лектори и коректори

Ивана Петровић
Иван Савић

Прелом текста

Жељко Хрчек

Тираж

25 примерака

Штампа

Скрипта интернационал

Публикација је доступна у електронској форми на
<http://finpis.mi.sanu.ac.rs/> и <https://efinpis.rs/>
званичним порталима пилот-пројекта, као и на сајтовима
партнера у реализацији пилот-пројекта.

ИСБН: 978-86-87137-72-1
Београд, 2018.

Публикација је својина Министарства просвете,
науке и технолошког развоја Републике Србије
и добро је од јавног значаја.

*Партнерску подршку и илој-пројекту
јружила је компанија VISA.*

Ставови и мишљења изнети у Публикацији
не одражавају нужно ставове компаније VISA

Сви термини који се користе у Публикацији
у граматичком мушком роду подразумевају мушки
и женски пол особа на које се односе.

УВОД

Збирка задатака из финансијске писмености је намењена ученицима нижих разреда средњих школа свих профила, као и наставницима који учествују у процесу припреме ученика за полагање ПИСА теста из ове области. Сврха збирке је да омогући ученицима да разумеју реалне финансијске изазове са којима се људи сусрећу у савременом свету и помогне им да развију способност аналитичког и критичког сагледавања ситуација у финансијском окружењу, као и доношења рационалних одлука у овој области. Задаци приказани у збирци описују свакодневне ситуације повезане са финансијском писменошћу и прилагођени су знању и искуству ученика предвиђеног узраста. Кроз решавање задатака из збирке ученици се припремају за успешно савладавање бројних сличних изазова са којима ће се готово извесно сусрести у одраслој доби, али истовремено стварају основу и за евентуално даље усавршавање у области економије и сродних наука.

Збирка задатака из финансијске писмености је наставно средство које треба да омогући наставницима успешан рад са ученицима на стицању основних практичних знања и вештина из економије и финансија. Кроз рад у школи, али и самостално, ученици би помоћу збирке требало да стекну способност примене знања која се тичу новца и трансакција, управљања финансијама, осигурања, као и финансијског окружења. Задаци из збирке, осим што се могу користити у настави и за проверу знања ученика, могу и корисно послужити да подстакну наставнике да креирају нове, сличне задатке, како би ученици продубили своја знања из финансијске писмености.

НАБАВКА СИРОВИНА ЗА ПРОИЗВОДЊУ

1 Цена парадајза у држави, која производи значајне количине парадајза и извози вишкове, варира током године. Цена 1 кг парадајза је најнижа 23. августа и износи 12 динара, док је највиша цена 1 кг парадајза 17. марта и износи 285 динара. За производњу кечапа је неопходна велика количина парадајза (1000 кг парадајза за 200 л кечапа), па се парадајз не складишти, него се одмах прерађује.

Питање 1: Први произвођач кечапа је купио парадајз по најнижој цени. Израчунајте колика је минимална цена 100 литара кечапа, ако се посматрају само трошкови набавке парадајза?

Тачан одговор: 6.000 динара

Питање 2: Други произвођач кечапа је био лењ и неодговоран, те је купио парадајз по највишој цени. Израчунајте колика је цена 100 литара кечапа, ако се посматрају само трошкови набавке парадајза?

Тачан одговор: 142.500 динара.

РАЧУН ЗА СТРУЈУ

2 ■ Месечни рачун за струју породице Банковић у фебруару 2017. године износи 1.650 динара бруто. У цену је укључен порез од 10%.

Питање 1: Колико износи нето рачун за струју (без пореза) породице Банковић?

Тачан одговор: 1.500 динара.

Питање 2: Колико ће износити рачун за струју породице Банковић, ако се порез повећа на 20%?

Тачан одговор: 1.800 динара.

3 ■ Породица Банковић је одлучила да рачун за струју почне да плаћа у пословној банци која наплаћује фиксни део провизије (100 динара по рачуну) и варијабилни део провизије (2% од бруто вредности рачуна).

Питање 1: Израчунајте колико ће укупно породица Банковић морати да уплати средстава ако рачун износи 2.500 динара?

Тачан одговор: 2.650 динара.

БРУТО И НЕТО ПЛАТА

4 ■ Ивана има бруто плату у износу од 100.000 динара. Држава је донела одлуку да смањи порез на плате са 20% на 10%.

Питање 1: Колика је Иванина нето плата била пре смањења пореза на плате, а колика је након што је порез смањен?

Тачан одговор: Пре смањења пореза, Иванина нето плата је била 80.000 динара. После смањења пореза, Иванина нето плата износи 90.000 динара.

УЗИМАЊЕ КРЕДИТА

5. Господин Петар Петровић планира да инвестира у своју малу породичну фирму, која се бави прерадом соје. Он узима кредит у износу од 2.000 динара у Зеленој банци. Период отплате је 12 месеци, а месечна рата је 177,70 динара. Код сваког питања, заокружите слово испред тачног одговора.

Питање 1: Колики ће укупан износ камате господин Петровић платити банци:

- A 332,40 динара
- B 232,40 динара
- B 132,40 динара

Тачан одговор: B. $12 \cdot 177,70 - 2.000 = 132,40$

Питање 2: Након неколико месеци, господин Петар Петровић разматра да се поново задужи у другој банци. Потребна су му средства за опремање куће белом техником. Најприкладнији кредит би био:

- A Кредит за покретање предузећа (старт-ап кредит)
- B Потрошачки кредит
- B Стамбени кредит

Тачан одговор: B.

Питање 3: Уколико господин Петровић није у могућности да врати позајмљена средства Креативној банци, најприкладнији кредит би био:

- A Кредит за рефинансирање
- B Потрошачки кредит
- B Стамбени кредит

Тачан одговор: A.

ОДРЕЂИВАЊЕ ТРОШКОВНИХ ПРИОРИТЕТА

- 6** Ана је запослена. Плату добија једном месечно. Данас је добила плату.
- Саставила је списак задатака које треба обавити.

Списак задатака

- Платити комуналне трошкове
- Платити струју
- Купити поклон за рођендан

Питање 1: Које од задатака са списка Ана треба да изврши на време да не би плаћала камату? Заокружите „ДА” или „НЕ” за сваки задатак.

Задатак	Да ли ће задатак вероватно морати да буде извршен на време?
Платити комуналне трошкове	ДА/НЕ
Платити струју	ДА/НЕ
Купити поклон за рођендан	ДА/НЕ

Тачни одговори: ДА, ДА, НЕ, у том следу.

- 7** Петар је запослен. Живи у стану који изнајмљује. На крају месеца добија
- плату. Данас је последњи дан у месецу и легла је плата на његов текући рачун у Креативној банци. Сваког месеца прави списак обавеза које мора да измири када прими плату.

Списак задатака

- Платити најам стана
- Платити рату за кеш кредит који има у банци „А”
- Реновирати стан

Питање 1: Које од задатака са списка Петар треба да изврши на време да не би плаћао камату? Заокружите „ДА” или „НЕ” за сваки задатак.

Задатак	Да ли ће задатак вероватно морати да буде извршен на време?
Платити најам стана	ДА/НЕ
Платити рату за кеш кредит који има у банци „А”	ДА/НЕ
Реновирати стан	ДА/НЕ

Тачни одговори: ДА, ДА, НЕ, у том следу.

8 Фирма Дигитални инкубатор се бави пружањем услуга из области маркетинга. Милица је власница и директорка фирме. Има 10 запослених. Такође, има и ауто који је купљен на лизинг, као и кредит у Креативној банци, који је узет за куповину пословног простора. На крају месеца, Милица је направила списак обавеза.

Списак задатака

- Платити рату за ауто
- Одвести пословне партнере на ручак
- Платити рату по основу кредита за куповину пословног простора
- Исплатити плате запосленима

Питање 1: Које ће од задатака са списка директорка фирме бити обавезна да изврши на време? Заокружите „ДА” или „НЕ” за сваки задатак.

Задатак	Да ли ће задатак вероватно морати бити извршен на време?
Платити рату за кредит	ДА/НЕ
Одвести пословне партнере на ручак	ДА/НЕ
Платити рату по основу кредита за куповину пословног простора	ДА/НЕ
Исплатити плате запосленима	ДА/НЕ

Тачни одговори: ДА, НЕ, ДА, ДА, у том следу.

ОСИГУРАЊЕ ВОЗИЛА

9 Ана је прошле године осигурала свој аутомобил код осигуравајуће куће ■ Иновативно осигурање. Каско полиса осигурања покривала је штету насталу на аутомобилу приликом несрећа и крађе. Ана намерава током ове године да обнови своју полису осигурања код Иновативног осигурања, али се од прошле године променио одређени број чинилаца. На који начин ће сваки од чинилаца из табеле вероватно утицати на износ премије осигурања за Анин аутомобил ове године? Заокружите „повећава износ“, „смањује износ“ или „не утиче на износ“ за сваки од чинилаца.

Случај 1:

Чинилац	На који начин ће овај чинилац вероватно утицати на износ Анине полисе осигурања?
Ана је обојила свој аутомобил у другу боју.	повећава износ/смањује износ/не утиче на износ
Ана је возила под дејством алкохола и изазвала саобраћајну несрећу.	повећава износ/смањује износ/не утиче на износ
Ана је огребала аутомобил приликом паркирања и није пријавила штету.	повећава износ/смањује износ/не утиче на износ

Тачни одговори: не утиче на износ, повећава износ, смањује износ, у том следу.

Случај 2:

Чинилац	На који начин ће овај чинилац вероватно утицати на износ Анине полисе осигурања?
Ани је украден аутомобил.	повећава износ/смањује износ/не утиче на износ
Ана је изазвала три несреће ове године.	повећава износ/смањује износ/не утиче на износ
Ана је променила гуме на аутомобилу.	повећава износ/смањује износ/не утиче на износ

Тачни одговори: повећава износ, повећава износ, не утиче на износ, у том следу.

Случај 3:

Чинилац	На који начин ће овај чинилац вероватно утицати на износ Анине полисе осигурања?
Ана је заменила стари аутомобил, новим и јачим.	повећава износ/смањује износ/не утиче на износ
Ана је купила нову пресвлаку за седишта у аутомобилу.	повећава износ/смањује износ/не утиче на износ
Ана је оштетила браник, а поправку је финансирала из сопствених средстава.	повећава износ/смањује износ/не утиче на износ

Тачни одговори: повећава износ, не утиче на износ, смањује износ, у том следу.

СУМЊИВЕ ПОРУКЕ И ГРЕШКЕ БАНАКА

10. Марко послује са Супериор банком. Примио је следећу електронску поруку:

Поштовани клијенту Супериор банке,

Дошло је до грешке у систему Супериор банке, због чега су изгубљени ваши подаци за коришћење кредитних картица. Последица тога је да не можете користити картице. Што је најважније, ваш рачун није више сигуран.

Молим Вас да кликнете на линк и следите упутства како бисте омогућили поновни приступ и измену ПИН кодова. Биће потребно да унесете своје личне податке и унесете стари и нови ПИН код.

<http://superiorbank.com>

SUPERIOR BANKA

Питање 1: Које од доњих тврдњи су добар савет Марку? Заокружите „ДА” или „НЕ” за сваку тврдњу.

Тврдња	Да ли је ова тврдња добар савет Марку?
Одговорити на електронску поруку и дати личне податке.	ДА/НЕ
Одговорити на електронску поруку и тражити више информација.	ДА/НЕ
Контактирати банку и распитати се о тој електронској поруци.	ДА/НЕ
Пратити линк банке и унети стари и нови ПИН код.	ДА/НЕ

Тачни одговори: НЕ, НЕ, ДА, НЕ, у том следу.

11

Бојан послује са Супериор банком. Примио је електронску поруку следеће садржине:

Поштовани клијенту Супериор банке,

Дошло је до грешке у систему Супериор банке, због чега су изјудљени Ваши подаци за коришћење онлајн банкарства. Последња ствар је да не можете користити онлајн банкарство. Што је најважније, Ваш рачун није више сигуран.

Молим Вас да кликнете на доњу везу и следите упутства како бисте омогућили поновни приступ и измену података. Биће потребно да унесете своје личне податке и унесете неопходне измене.

<http://superiorbank.com>

SUPERIOR BANKA

Питање 1: Које су од доњих тврдњи добар савет за Бојана? Заокружите „ДА” или „НЕ” за сваку тврдњу.

Тврдња	Да ли је ова тврдња добар савет Бојану?
Контактирати личног банкара и распитати се о тој електронској поруци.	ДА/НЕ
Одговорити на електронску поруку и тражити више информација.	ДА/НЕ
Пратити линк банке и унети измене.	ДА/НЕ

Тачни одговори: ДА, НЕ, НЕ, у том следу.

12.

Петар послује са Супериор банком. Примио је следећу електронску поруку:

Поштовани,

Супериор банка редовно учествује у хуманитарним акцијама и помаже хуманитарне организације. Позивамо Вас да будете солидарни као и остали наши клијенти и заједно са нама поможете удружењу „Буди хуман“, тако што ћете донацирати директно на рачун банке 289-000059-21, или ћете нам омогућити, уносом личних података на линку испод, да Вам по трајајном налогу скидамо 150 динара месечно. Молим Вас да кликнете на линк и следите упутства како бисте омогућили пристоји и унос података ради давања налога. Бисте поштом да уложите своје личне податке и поштом трајна поља.

<http://superiorbank.com>

SUPERIOR BANKA

Питање 1: Које су од доњих тврдњи добар савет Петру? Заокружите „ДА” или „НЕ” за сваку тврдњу:

Тврдња	Да ли је ова тврдња добар савет Петру?
Донирати директно на рачун банке, који је дат у електронској поруци.	ДА/НЕ
Контактирати личног банкара и распитати се о тој поруци.	ДА/НЕ
Пратити линк банке и унети потребне податке како бисте издали трајни налог.	ДА/НЕ
Одговорити на електронску поруку како бисте добили више информација.	ДА/НЕ

Тачни одговори: НЕ, ДА, НЕ, НЕ, у том следу.

13. Грешком службеника Креативне банке, на рачун Петра Петровића је уплаћено 100.000 динара уместо 10.000. Службеник је на крају смене уочио грешку и панично почео да размишља на који начин може исправити учињено.

Питање 1: Који савет бисте дали банкарском службенику? Заокружите „ДА” или „НЕ” за сваку тврдњу:

- Потребно је одмах обавестити претпостављене. ДА/НЕ
- Потребно је одмах обавестити господина Петра Петровића. ДА/НЕ
- Вратити грешком уплаћена средства са рачуна господина Петровића без његове сагласности. ДА/НЕ
- Вратити грешком уплаћена средства са рачуна господина Петровића након контактирања клијента и добијања његове сагласности. ДА/НЕ

Тачни одговори: ДА, ДА, НЕ, ДА, у том следу.

Питање 2: Како се зове институција, чији је задатак да надгледа банкарски систем, који укључује и Креативну банку у којој се и десио пропуст банкарског службеника? Заокружите слово испред тачног одговора.

- А Централна банка
- Б Комерцијална банка
- В Депозитна банка

Тачан одговор: А.

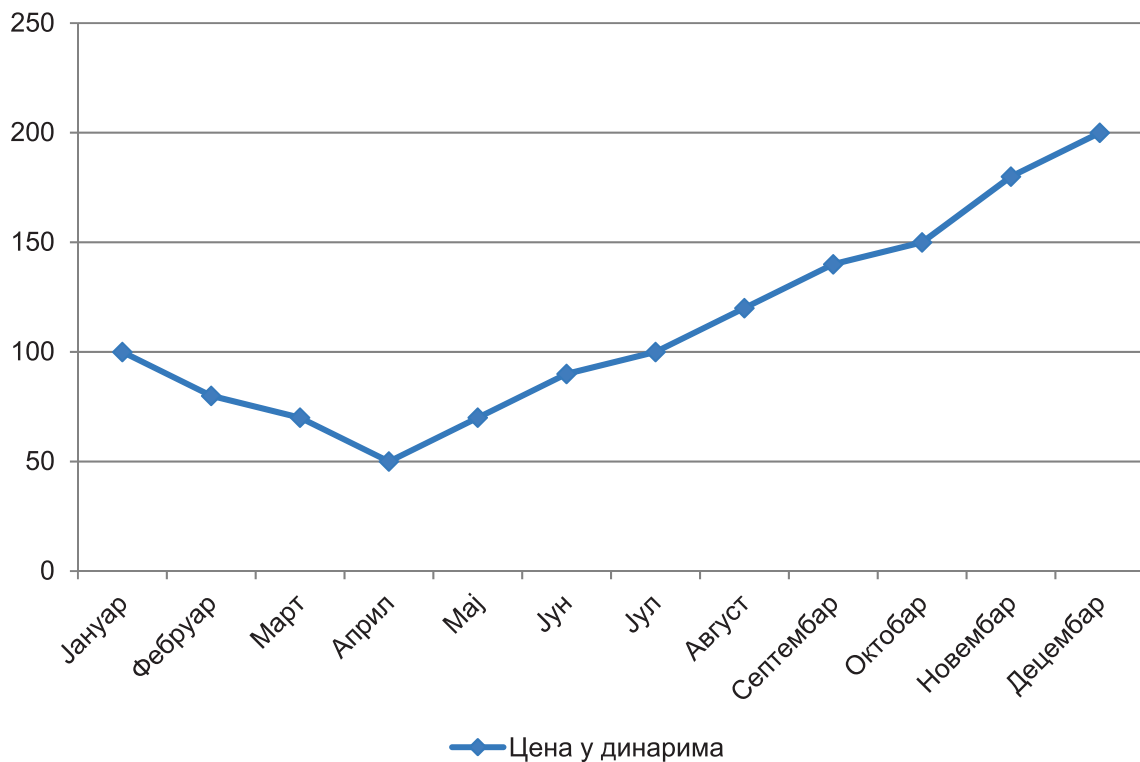
Питање 3: Како се називају сви ризици, који произилазе из финансијских трансакција? Заокружите слово испред тачног одговора.

- А Текући ризици
- Б Финансијски ризици
- В Девизни ризици

Тачан одговор: Б.

ТРГОВИНА АКЦИЈАМА

14. На доњем графикону је приказано кретање цена акција предузећа Бумеранг у 2017. години:

Питање 1: Акцијама компаније Бумеранг, тргује се:

- А На берзи
- Б У банци
- В У продавници

Заокружите слово испред тачног одговора.

Тачан одговор: А.

Питање 2: Најповољнији месец за куповину акција компаније Бумерангу 2017. години, био је:

- A** Јануар
- B** Децембар
- B** Април

Заокружите слово испред тачног одговора.

Тачан одговор B.

Питање 3: У случају да сте купили акцију компаније у априлу и продали је у децембру, остварили бисте зараду у износу од:

- A** 50 РСД
- B** 150 РСД
- B** 200 РСД

Заокружите слово испред тачног одговора.

Тачан одговор: B.

Питање 4: У ком периоду је цена акција компаније Бумеранг била у сталном паду?

- A** Период јун, јул, август и септембар
- B** Период септембар, октобар, новембар, децембар
- B** Период јануар, фебруар, март, април

Заокружите слово испред тачног одговора.

Тачан одговор: B

ДОДАТНА ЗАРАДА И ИЗБОР ПОСЛА

15. Последњи је дан у месецу и Иван је примио своју месечну плату. Иван ради као кувар у ресторану 20 дана месечно, при чему је његова дневница 35 динара. Он жели да иде на море за тачно три месеца и зато штеди све што преостане након измирења месечних трошкова. Иван сваког месеца успева да уштеди 100 динара. Цена летовања износи 500 динара, а Иван тренутно има 200 динара. Међутим, Иванов шеф је најавио да ће његова дневница бити смањена за 5 динара од наредног месеца. Иван је спреман да у наредна три месеца ради додатно како би успео да уштеди за летовање.

Колико дана би Иван требало да ради додатно, како би уштедео довољно новца за летовање?

Тачан одговор: 10 дана.

16. Марина ради као касирка у хипермаркету. Њена месечна плата износи 800 динара. Трошкови, које Марина има у току месеца износе 650 динара. Она тренутно нема уштеђевину и жели да путује у иностранство, за шта је потребно да у наредна четири месеца уштеди 600 динара. Међутим, њен станодавац је одлучио да јој повећа кирију за 50 динара. Марина има могућност да ради суботом као бекситерка, при чему би јој за то било плаћено 25 динара дневно.

Колико дана би Марина требало да ради као бекситерка да би зарадила довољно новца за путовање, под претпоставком да ће штедети све што јој преостане након покрића трошкова?

Тачан одговор: 8 дана.

17. Јован жели да за тачно 5 месеци пође на летовање и за то му је потребан новац. Пред собом има две понуде, да буде спасилац на базену или да ради као разносач пица. Уколико се одлучи да буде спасилац на базену, радио би 20 дана месечно и његова дневница би износила 25 динара. Уколико се одлучи да буде разносач пица, радио би 23 дана месечно, при чему би му дневница износила 21 динар, али би зато у виду бакшиша сваког месеца зарадио додатних 50 динара. Јованови месечни трошкови износе 400 динара, а све што би зарадио преко тога, уштедео би за летовање.

Питање 1: Којим послом би требало да се Јован бави како би уштедео што више пара за летовање?

Тачан одговор: разносач пица.

Питање 2: Колико новца ће Јован уштедети у наредних 5 месеци ако буде радио као спасилац на базену?

Тачан одговор: 500 динара.

Питање 3: Колико новца ће Јован уштедети у наредних 5 месеци ако буде радио као разносач пица?

Тачан одговор: 665 динара.

БАНКОВНЕ КАРТИЦЕ

18. Јовани је потребно 1.000 динара, како би купила веш машину. Она је у дилеми да ли да узме кредитну картицу са максималним задужењем од 1.000 динара или дебитну картицу уз дозвољени минус од такође 1.000 динара. Камата на коришћење средстава путем кредитне картице износи 13% годишње, док је камата на коришћење дозвољеног минуса 15% годишње. Месечни трошкови одржавања кредитне картице износе 20 динара, а дебитне картице 17 динара.

Питање 1: Гледајући временски период од годину дана, да ли се Јовани више исплати да узме кредитну картицу или дебитну картицу уз дозвољени минус?

Тачан одговор: Дебитна картица са дозвољеним минусом.

Питање 2: Колико ће Јована у периоду од годину дана платити банци на име камата и трошкова одржавања уколико узме кредитну картицу?

Тачан одговор: 370 динара.

Питање 3: Колико ће Јована у периоду од годину дана платити банци уколико узме дебитну картицу уз дозвољени минус?

Тачан одговор: 354 динара.

19. Милена има проблем да подигне новац са банкомата. На екрану банкомата се појављује обавештење да картица није прихваћена, те да новац не може бити исплаћен. Милена треба да уради следеће:

- да се обрати случајном пролазнику и замоли га да покуша да обави трансакцију уместо ње, дајући му своју картицу и ПИН код ДА/НЕ
- да позове телефоном своју банку и покуша да сазна у чему је проблем ДА/НЕ
- да покуша да подигне новац на другом банкомату ДА/НЕ
- да покуша да подигне новац на шалтеру експозитуре своје банке ДА/НЕ

Заокружите ДА или НЕ поред одговора које сматрате тачним.

Тачни одговори: НЕ, ДА, ДА, ДА, у том следу.

20. Петар има платну картицу Црвене банке. Желео је да подигне новац на банкомату Плаве банке, међутим картица се заглавила. Петар би требало да поступи на следећи начин:

- А** да покуша да сам извуче картицу прстима или неким оштрим предметом
- Б** да се одмах обрати Плавој банци и пријави проблем
- В** да се одмах обрати Црвеној банци и пријави проблем
- Г** да се одмах обрати полицији и пријави проблем

Заокружите слово испред тачног одговора.

Тачан одговор: В.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

37.016:336(079.1)

ФИНАНСИЈСКА писменост : збирка задатака /
Александар Вучковић ...
[др.]. - Београд : Министарство просвете, науке и
технолошког развоја
Републике Србије : Завод за унапређивање
образовања и васпитања, 2018
(Београд : Скрипта интернационал). - 21 стр. : илустр.
; 27 см. -
(Пилот-пројекат "Укључивање финансијског
описмењавања у систем
образовања и васпитања Републике Србије"
(ФинПис) / аутор и координатор
пилот-пројекта Гордана Степић ; супервизор пилот-
пројекта Весна Недељковић)

Dostupno i na: <http://finpis.mi.sanu.ac.rs/>

Dostupno i na: <https://efinpis.rs/>. - Тираж 25.

ISBN 978-86-87137-72-1 (ЗУОВ)

1. Вучковић, Александар, 1985- [аутор]

COBISS.SR-ID 264483852

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ,
НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА

VISA

ЗАВОД ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ
ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА